

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 147/21
V Lucemburku dne 2. září 2021

Rozsudek ve věci C-930/19
État belge (Právo pobytu v případě domácího násilí)

Podle Soudního dvora se státní příslušník třetí země, který se stal obětí domácího násilí páchaného jeho manželem nebo manželkou, který nebo která je občanem Unie, nenachází ve srovnatelné situaci se situací státního příslušníka třetí země, který se stal obětí domácího násilí páchaného jeho manželem nebo manželkou, který nebo která je státním příslušníkem třetí země

Z toho plyne, že případné rozdílné zacházení vyplývající z těchto dvou situací není v rozporu se zásadou rovnosti před zákonem zakotvenou Listinou základních práv Evropské unie

V roce 2012 následoval X, alžírský státní příslušník, svou francouzskou manželku do Belgie, kde mu byla vydána pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie.

V roce 2015 byl nucen opustit společnou domácnost z důvodu domácího násilí ze strany své manželky. O několik měsíců později opustila manželka Belgii a usadila se ve Francii. Téměř tři roky po tomto odchodu podal X návrh na rozvod. Manželství bylo rozvedeno dne 24. července 2018.

Mezitím Belgický stát ukončil X právo pobytu z důvodu, že neprokázal, že má dostatečné prostředky k pokrytí svých potřeb. Belgické ustanovení, kterým byl proveden čl. 13 odst. 2 směrnice 2004/38¹, totiž v případě rozvodu nebo ukončení společného soužití manželů stanoví, že zachování práva pobytu státního příslušníka třetí země, který se stal obětí domácího násilí ze strany manžela či manželky, který nebo která je občanem Unie, podléhá určitým podmínkám, mimo jiné podmínce disponovat dostatečnými prostředky.

X podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) s odůvodněním, že mezi manželem či manželkou občana Unie a manželem či manželkou státního příslušníka třetí země oprávněně pobývajících v Belgii existuje neodůvodněné rozdílné zacházení. Belgické ustanovení, kterým byl proveden čl. 15 odst. 3 směrnice 2003/86², totiž v případě rozvodu nebo rozluky podmiňuje zachování práva pobytu státního příslušníka třetí země, který využil práva na sloučení rodiny s jiným státním příslušníkem třetí země a stal se obětí domácího násilí páchaného tímto posledně uvedeným, pouze předložením důkazu o existenci domácího násilí.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) má za to, že pokud jde o podmínky, za nichž je v případě rozvodu zachováno právo pobytu státních příslušníků třetích zemí, kteří se stali obětmi domácího násilí páchaného jejich manželem nebo manželkou, je režim zavedený směrnicí 2004/38 méně příznivý než režim zavedený směrnicí 2003/86. Obrátila se tedy na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí, zda je čl. 13 odst. 2 směrnice 2004/38 platný, zejména z hlediska zásady rovného zacházení zakotvené v článku 20 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46, a oprava v Úř. věst. 2011, L 327, s. 70).

² Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (Úř. věst. 2003, L 251, s. 12; Zvl. vyd. 19/06, s. 224).

V rozsudku vydaném dnešního dne velký senát Soudního dvora zaprvé omezil dosah své judikatury týkající se rozsahu působnosti čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c) směrnice 2004/38, zejména rozsudku NA³. Zadruhé konstatoval, že není patrná žádná skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost čl. 13 odst. 2 této směrnice z hlediska článku 20 Listiny.

Závěry Soudního dvora

Než Soudní dvůr přistoupil k posouzení platnosti, vyjasnil rozsah působnosti čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c) směrnice 2004/38, podle něhož je právo pobytu zachováno v případě rozvodu, vyžadují-li to zvláště obtížné okolnosti, jako je například skutečnost, že se daná osoba stala během manželství obětí domácího násilí. Vystává zejména otázka, zda se toto ustanovení použije, pokud stejně jako v původním řízení bylo řízení o rozvodu zahájeno po odchodu manžela či manželky, který nebo která je občanem Unie, z dotyčného hostitelského členského státu

Na rozdíl od toho, co judikoval v rozsudku ve věci NA, měl Soudní dvůr za to, že pro účely zachování práva pobytu na základě tohoto ustanovení může být řízení o rozvodu zahájeno po tomto odchodu. Nicméně k zaručení právní jistoty se státní příslušník třetí země, který se stal obětí domácího násilí páchaného jeho manželem či manželkou, který nebo která je občanem Unie, a jehož řízení o rozvodu nebylo zahájeno před odchodem tohoto manžela z hostitelského členského státu, **může dovolávat zachování svého práva pobytu pouze tehdy, pokud je toto řízení zahájeno v přiměřené lhůtě po tomto odchodu.** Je totiž třeba ponechat dotyčnému státnímu příslušníkovi třetí země dostatek času pro volbu mezi dvěma možnostmi, které mu dává směrnice 2004/38 k zachování práva pobytu a kterými jsou **bud' zahájení řízení o rozvodu za účelem získání osobního práva pobytu** podle čl. 13 odst. 2 prvního pododstavce písm. c), **nebo usazení se v členském státě, v němž má bydliště občan Unie, za účelem zachování jeho odvozeného práva pobytu.**

Pokud jde o platnost čl. 13 odst. 2 směrnice 2004/38, Soudní dvůr dospěl k závěru, že toto ustanovení **nevede k diskriminaci.** Navzdory skutečnosti, že čl. 13 odst. 2 první pododstavec písm. c) směrnice 2004/38 a čl. 15 odst. 3 směrnice 2003/86 mají společný cíl zajistit ochranu rodinných příslušníků, kteří se stali oběťmi domácího násilí, spadají totiž režimy zavedené těmito směrnici do **různých oblastí, jejichž zásady, předmět a cíle** jsou rovněž **odlišné.** Kromě toho osoby, jimž svědčí směrnice 2004/38, mají **jiný status** a požívají **práv jiné povahy,** než kterých se mohou dovolávat osoby, jimž svědčí směrnice 2003/86, a **posuzovací pravomoc** přiznaná členskými státy pro uplatnění podmínek stanovených v těchto směrnici **není stejná.** K rozdílnému zacházení, na které si stěžuje žalobce v původním řízení, vedla v projednávané věci zejména **volba provedená belgickými orgány** v rámci výkonu **široké posuzovací pravomoci,** která jim byla přiznána článkem 15 odst. 4 směrnice 2003/86.

Pokud tedy jde o zachování jejich práva pobytu, státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou manžely nebo manželkami občana Unie, stali se oběťmi domácího násilí páchaného tímto občanem a spadají do působnosti směrnice 2004/38, a státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou manžely nebo manželkami jiného státního příslušníka třetí země, stali se oběťmi domácího násilí páchaného tímto státním příslušníkem třetí země a spadají do působnosti směrnice 2003/86, **nenacházejí ve srovnatelné situaci pro účely případného uplatnění zásady rovného zacházení, jež je zaručena článkem 20 Listiny.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

³ Rozsudek ze dne 30. června 2016, NA, [C-115/15](#).

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499